

Viru-Nigula valla muusikakooli

KITARRI ÜLDÖPPE ÕPPEKAVA

1. ÜLDOSA

1.1. Õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö Viru - Nigula valla muusikakoolis kui muusikaalase hariduse omandamist võimaldavas huvikoolis.

1.2. Õppekava koosneb üldosast (õppetöö ja õppestruktuuri kirjeldus), õppeainete loendist ja õppekavaga seotud ainekavadest, kus on kirjas õppeprotsessi eesmärgid ja sisu, nõuded õppeetappide kaupa ja kooli lõpetamisel.

2. ÕPPETÖÖ

2.1. Õppe- ja kasvatustöö Viru-Nigula valla muusikakoolis peab aitama kujuneda isiksusel, kes

- mõtleb loovalt;
- oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
- oskab töötada ja on valmis koostööks;
- mõistab teadmiste, oskuste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida;
- aktiivse koosmusitseerimise kaudu arendab oma loomingulisi võimeid, fantaasiat;
- suudab ja oskab väärtustada ning ära tunda oma emotsionaalset potentsiaali eluga toimetulekuks.

2.2. Õppekorralduse ja õppesisu valikul arvestatakse iga õpilase individuaalseid iseärasusi, vanust ja võimekust. Viru-Nigula valla muusikakool lähtub põhimõttest: pole midagi ebavõrdsemat kui ebavõrdsete võimetega õpilastele võrdne lähenemine. Viru-Nigula valla muusikakooli ülesanne on diferentseeritult suunata õpilasi oma tegevust jälgima, õppimist kavandama ja kujundama isikupärast väljendusstiili.

2.3. Iga põhiaineõpetaja koostab õpilase individuaalse plaani õpilase võimetest lähtudes ja arvestades tasemenõudeid.

2.4. Õpetajate põhiülesandeks on luua õpilasele tervikpilt muusikakoolis erinevates tundides õpitust. Õpetaja kujundab õpilast tema võimetest lähtuvalt, suunab õpilase temale sobivale õppevormile ning julgustab heade eeldustega õpilasi õppima edasi muusikaharidust andvates asutustes.

2.5. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õpilane õpitavat pidevalt ning õpilase edukus sõltub oskusest õppida. Õpetaja on õppetegevuse kavandaja ja looja ning õpilase motiveerija.

2.6. Õppeprotsessi üheks osaks on hindamine. Õpilane peab teadma, mida hinnatakse, millised on hindamisvahendid ja hindamiskriteeriumid. Viru-Nigula valla muusikakooli õpilaste hindamiseks on välja töötatud hindamise kord.

3

3. ÕPPESTRUKTUUR

3.1. Viru-Nigula valla muusikakoolis on järgmised õppeastmed:

3.1.1. eelkool (1-2 õppeaastat) – lapsi suunatakse mängult õppimisele, selgitab välja lapse eeldused ja suunab õppima sobivat pilli. 3.1.2. põhikooli noorem aste (I-IV klass)

3.1.3. põhikooli vanem aste (V-VII klass)

3.1.4. lisa-aastad ehk täiendõpe - vajadusel ja soovil õpilastele, kes on edukalt läbinud põhikooli.

3.1.5. vabaõpe – võimaldatakse kooli võimalusel, õppimine toimub vaba õppekava alusel, õppeaeg vastavalt õppuri soovile.

3.2. Põhikoolis toimub:

- õpilase loomevõimete kavakindel arendamine,
- loominguprotsessi seaduspärasuste ja etappide tundmaõppimine,
- muusikateoste interpretatsioonivõimalustega tutvumine,
- tehniliste oskuste arendamine,
- professionaalse muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine õpilase eeldustest lähtudes,
- muusikaliselt haritud ja kultuurse inimese kasvatamine.

3.3. Põhikooli õppeastmetes on kaks õppesuunda, kus õppurid jagunevad vastavalt oma võimetele ja huvidele:

3.3.1. Süvaõpe – on mõeldud õppuritele, kes omavad motivatsiooni ja annet muusika õppimiseks laiendatud õppekava alusel, toimub süvendatud muusikaõpe.

3.3.2. Üldõppe – õppur saavutab muusikaalased teadmised ja oskused lähtudes tema võimetest ja huvist, toimub lihtsustatud muusikaõpe.

3.4. Õppekorralduse paindlikkus Viru-Nigula valla muusikakoolis võimaldab õpilasi suunata ka õppimisperiodil süvaõppest üldõppesse ja vastupidi, olenevalt õpilase arengust ja nn „avanemisest“.

3.5. Noorema ja vanema astme lõpetamisel sooritatakse teadmiste ja oskuste kontroll:

3.5.1. Noorema astme (IV klass) lõpetamiseks ja üleminekuks vanemasse astmesse (V klass) sooritatakse üleminekueksam põhipillis/peaaines ja solfedžos (solfedžo kirjalik ja suuline tasemetöö).

3.5.2. Vanema astme (VII klassi) ehk põhikooli lõpetamisel sooritatakse lõpueksampõhipillis/peaaines ja solfedžos.

3.6. Viru-Nigula valla muusikakoolis antakse õpilasele noorema astme lõputunnistus IV klassi lõpetamisel ja põhikooli lõputunnistus VII klassi lõpetamisel.

KITARRI ÜLDÕPPE TUNNIJAOTUSPLAAN

Õppeained	Põhikool							Lisa-aastad	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	I	II
Põhipill - kitarr (individuaaltund)	2	2	2	2	2	2	2	1-2	1-2
Solfedžo (grupitund)	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Muusikalugu (grupitund)				1	1	1	1		
Koosmusitseerimine (ansambel)			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1
Üldklaver (individuaaltund)			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		

Numbrid tabelis näitavad nädalatundide arvu. Ühe ainetunni kestus on 45 minutit, poole tunni kestus 20 minutit.

Tumedamalt märgitud tundide arv on kohustuslik õppekava täitmiseks, ülejäänud tunnid õppuri arendamiseks kooli võimalusel ja õpilase soovil.

PÕHIKOOL:

Põhipill – muusikainstrumendi õppimine individuaaltunnis

Solfedžo ja **muusikaloo** tundide õpilaste arvuline koosseis on optimaalselt viis või kuus õpilast, miinimum kaks õpilast. Kui gruppi jääb üks õpilane, liidetakse see õpilane üldjuhul sobiva grupi juurde (liitklass), v.a eksamiklassid.

Koosmusitseerimise tunnis tegeletakse ansambelis mänguga, õpilaste arvuline suurus ja koosseis ei ole määratud (õpetaja ja õpilane, õpilased, õpetaja ja õpilased - vastavalt kooli võimalustele).

Üldklaver – individuaalne klaveriõpe õpilase soovil ja kooli võimalusel.

LISA-AASTAD:

Põhikooli lõpetamisel võib õppur avaldada soovi jätkata muusikaõpinguid individuaalse õppekava alusel, mille koostab õpetaja koostöös õpetajaga

KITARRI ÜLDÖPPE AINEKAVA

Üldine eesmärk

Kitarrimängu õppimist võib alustada 6-12 aastasel.

Õppimist alustades pööratakse põhitähelepanu kitarrimängu algteadmistele: õige istumisasend, pilliasend, pingevaba käte ja kehahoid pillimängul, tooni tekitamine, mõlema käe mängutehnika arendamine, kätevahelise töö koordineerimine. Lähtudes õpilase individuaalsest arengust, aktiivsusest ning huvist, toimub ka tema muusikalise loovuse järkjärguline kujunemine. Kuulmise ja noodi järgi musitseerimise arendamine. Noodilugemise oskuse arendamine, mis võimaldab edaspidi sujuvamalt uut repertuaari mängida. Soovitatav on õpetajal koos õpilasega mängida kergemaid ansamblipalu. Ansamblimänguga on soovitatav tegeleda kogu õppeaja vältel.

Kohustuslikud esinemised sügisel 1 palaga, talvel 1 palaga ja kevadel 2 palaga (millest 1 võib olla ansamblipala), v.a 1. klassis ja eksamiklassides.

Ainekava on mõeldud miinimumprogrammina, toetudes süvaõppe õppekavale, kuid võimaldades pillimängu õppida ka vähemate eeldustega lastel.

NOOREM ASTE

I klass

Õppeaasta jooksul tutvutakse lihtsamate rahvalaulude ning laste lauludega.

II poolaastal tutvumine C-duur heliredeliga esimeses oktavis. I õppeaasta lõpus peaks õpilane olema võimeline mängima lihtsamaid palu I positsioonis (prantsuse viis „Sepapoisid”, eesti rahvaviisid „Juba linnukesed”, „Meil aiaäärne tänavas” jms).

II klass

Õppeaasta lõpuks peaks oskama tirando mänguvõtet ning kasutama pöidla ja sõrmede koostööd 2-hääelse muusika mängimisel.

Duurid C ja G esimeses oktavis, tutvumine kolmkõla ja arpedžoga.

Tasemenäited õppeaasta lõpetamisel:

- Eesti rahvaviis. Meil aiaäärne tänavas
- F.Sor. Etüüd (1)

III klass

Õppeaasta eesmärgid:

Mängutehnika uute elementide õppimine. Vasaku käe mängutehnika arendamine (Tüüpheliredelid G-duur, C-duur). Koordinatsiooni arendamine helitekitamise võtete (apoyando, tirando) põhjal.

4-hääsete akordide ja arpedžo õppimine ja mängimine. Tasemenäited

õppeaasta lõpetamisel:

- Vana Hispaania tants. La Folia
- Inglise rahvalaul. Greensleeves

IV klass

Mängutehnika arendamine. Harjutused akordivahetuse kiirendamiseks.

Arpedžoharjutused p-i-m-a;p-a-m-i;p-i-m-a-m-i

Akordijärgnevuste mängimine: Am-E-Am; Am-Dm-Am; Am-Dm-E-Am.

Kohustuslik esinemine sügisel ühe palaga.

Üleminekueksam on õppeaasta lõpus kevadel. Esitatakse kolm erineva iseloomuga pala, neist üks võib olla ansambelis.

Üleminekueksami näidiskava:

- Ameerika rahvaviis. House of Rising Sun
- N.Coste. Etüüd (43)
- J.A.Muro. Kullimäng

Kasutatav õppematerjal nooremas astmes:

H.Mätlik. Kitarriaabits
L.Jõeleht. Kitarripalad
Palad M.Carcassi kitarrikooli I osast
J.A.Muro. Basic guitar tutor
H.Mätlik.Kitarrimängu tehnika harjutused
H.Mätlik. Klassikaline kitarrimäng
H.Mätlik Akordsaade kitarril
A.Järve. Rännakud kitarriga-teenkonna algus

VANEM ASTE

V klass

Mängutehnika edasiarendamine tehniliste harjutuste komplekside abil sidudes neid varem õpitud materjalidega. Iseseisva töö harjumuste juurutamine.

V õppeaasta vältel pööratakse peatähelepanu eneseväljendusoskuse arendamisele.

Akordijärgnevuste mängimine C-G-C; Dm-G-C; C-Dm-G-C; C-Am-Dm-G rasgueado ja arpedžoga.

Tasemenäited õppeaasta lõpetamisel:

- F.Sor. Etüüdid op 60 (1-4)
- R.Valgre. Meloodia

VI klass

Õppeaasta eesmärgid:

Septakordide õppimine. Barreega akordide õppimine. Tüüpakordid (E, A, C).

VI õppeaastal jätkatakse õpitavate palade dünaamilise viimistlemisega ning ühtlasi ka mängu tehnilise külje edasiarendamisega. Tasemenäited õppeaasta lõpetamisel:

- M.Linnemann „Rodeo”
- G.Gershwin „Summertime”
- U.Naissoo „Laul pistodast”

VII klass

Õppeaasta eesmärgid:

VII õppeaasta lõpuks peaks õpilane saavutama mänguoskuse, mis vastab vähemalt kitarril süvaõppe õpilase IV klassi mängutasemele.

Kohustuslik esinemine sügisel ühe soolopalaga.

Lõpueksam põhipillis on õppeaasta lõus kevadel. Esitatakse 3 erineva iseloomuga pala, neist üks võib olla ansambelis.

Lõpueksami näidiskava:

- Polüfoonia - J.S.Bach „Bourree” või N.Coste „Barcarolle” op 51 nr1
- R.Flack „Killing me softly”
- G.Miller „Boogie-Woogie”

Kasutatav õppematerjal vanemas astmes:

1. H.Mätlik. Akustiline kitarr
2. H.Mätlik. Akordsaade kitarril
3. Aldo Järve. Rännakud kitarriga-teenkonna algus
4. Kristo Käo. Kitarrikool-võti praktilise kitarrimängu maailma
5. U.Loop. Kitarrioöpik
6. Tiit Paulus. Improvisatsioon ja harmoonia kitarril
7. Mike ja Corey Christiansen. Complete Rock Guitar Book

SOLFEDŽO ÜLDÕPPE AINEKAVA

Viru-Nigula valla muusikakoolis õpetatakse solfedžot süvaõppe ja üldõppe ainekavade alusel. Kahel esimesel õppeaastal õpivad kõik õppurid sama ainekava alusel (süvaõppe ainekava). Alates kolmandast õppeaastast toimub jagunemine.

Üldine eesmärk

Õpetuse eesmärgiks on arendada õpilastes sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

Aine õpetamise käigus arendatakse järgmisi oskusi:

I Laulmine

1. Laulmiseks vajalikud algteadmised: hingamine, fraseerimine, intonatsiooni puhtus, väljendusrikkus.
2. Astmetaju arendamine.
3. Heliredelite laulmine: tervikuna, erinevates taktimõõtuades, rütmiseeritult, kaanonina.
4. Solfedžeerimine. Harjutuste laulmine sõnadega ja noodinimedega (tähtnimetused). Harjutuste transponeerimine. Tundmatu harjutuse laulmine. Taktiviipamise skeemid.
5. Mitmehäälsuse arendamine.

II Rütm

Rütmis liikumine. Rütmsilpide omandamine. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele.

Rütmi koputamine koos taktiviipamisega. Ostinato rütmid laulusaatega.

Rütmikaanon. Lihtsamad rütmipartituurid.

III Suuline analüüs

Rütmianalüüs. Meloodiaanalüüs. Vormianalüüs. Laadi ja/või helistiku analüüs.

Intervallide analüüs. Akordide analüüs. Dünaamika analüüs.

IV Diktaat

Meloodiline diktaat. Rütmidiktaat. Mäludiktaat.

V Itaaliakeelsed oskussõnad

Tempode nimetused. Tempomuutused. Dünaamika. Heliteose iseloomu väljendavad sõnad.

Läbivõetud teemade süvendamine ja kinnistamine jätkub igal järgmisel õppeaastal kuni lõpuklassini.

NOOREM ASTE

I klass

PÕHIEESMÄRK: Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

ÕPPESISU:

1) Meetrum ja rütm

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordusmärk.

Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 = C. Taktiviipamise skeemid. Noodivältused ja pausid:

tervenoot

tervepaus

poolnoot

poolpaus

veerandnoot

veerandpaus

kaheksandiknoot

kaheksandikpaus

kuueteistkümnendiknoot

kuueteistkümnendikpaus

Rütmid: "ta", "ti-ti"; "tiri-tiri"; "ti-tiri"; "tiri-ti"

Eeltakt

2) Noodikirja algteadmised

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri.

Pauside kirjutamine. Viuli ja bassivõti. Nootide tähtnimed.

3) Helistikud

Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine.

Helistikud. Duurid C, F, G, D ja loomulikud mollid a, d, e. Tervetoon ja pooltoon. Paralleelhelistikud.

Toonika. I astme (toonika) kolmõla. Juhtheli.

Märgid: diees, bemoll ja bekaar.

Eakohased 1- ja 2-häälsed laulud, harjutused, kaanonid. Improvisatsioon. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine).

4) Diktaat

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

5) Tempo ja dünaamika mõiste

6) Muusikaline vorm

II klass

PÕHIEESMÄRK: Molli kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Tutvumine intervallidega.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt

Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid “tai-ri”; “ta-i-ti”

2) Helistikud

Kahe märgiga duurid ja mollid.

Molli 3 kuju: loomulik, harmooniline, meloodiline.

Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed.

Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Lahendamise mõiste.

Tutvumine põhiasstmete (I, IV, V) kolmkõladega.

3) Intervallid

Tutvumine intervallidega.

Töö järgmiste intervallidega: p 1, p 8, p 5, p 4, s 3, v 3, s 2, v 2.

4) Diktaat

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis kuni 4 takti.

Rütmidiktaat kuni 4 takti.

III klass

PÕHIEESMÄRK: lihtintervallid ja akordiõpetuse algus.

ÕPPESISU:

1) Teooria

Rütm ja taktimõõt: varem õpitu kordamine ja kinnistamine.

Helistikud: minoori kolm kuju; helistikud kolme märgini;

Intervallid: v 6, s 6, v 7, s 7; intervallide suurus toonides; ehitamine antud noodist üles ja alla.

Akordid: toonika kolmkõla pöörded.

2) Kuulamine

Õpitud intervallide eraldamine meloodiliselt ja harmooniliselt; duuri, loomuliku, harmoonilise ja meloodilise molli heliredelid.

3) Diktaat

Suuline ja kirjalik meloodiline diktaat, neli takti; rütmidiktaat kuni neli takti.

4) Laulmine

Duuri ja molli kolmkõla pööretega; duuri ja loomuliku, harmoonilise ning meloodilise molli heliredel.

IV klass

PÕHIEESMÄRK: akordide ehitamine; toonika kolmkõla pööretega duuris ja mollis; põhikolmkõlad duuris ja mollis.

ÕPPESISU:

1) Teooria

Taktimõõt 3/8.

Helistikud: nelja märgiga mažoorid ja minoorid.

Intervallid, duuri ja molli toonika kolmkõlade ehitamine ja pööramine.

Põhikolmkõlade ehitamine duuris ja mollis.

2) Kuulamine

Duuri ja molli (kolm kuju) heliredelid; duuri ja molli kolmkõlad.

3) Diktaat

Suuline ja kirjalik meloodiline diktaat (neli takti); rütmidiktaat (kuni neli takti).

4) Laulmine

Duuri ja molli kolmkõlad pööretega, duuri heliredel ja molli kolm kuju (loomulik, harmooniline ja meloodiline)

Tasemetöö

Kirjalik osa:

1. Diktaat 4 takti (2/4 või 3/4 taktimõõdus) kuni kahe märgiga helistikes.

2. Rütmidiktaat 4 takti (2/4 või 3/4 taktimõõdus).

3. Intervallide ja akordide kuulamine. Valikus on lihtintervallid ning duuri- ja mollkolmkõlad.

4. Intervallide määramine etteantud meloodia põhjal.

5. Heliredeli ehitamine (duuri, loomulik või harmooniline molli), toonika kolmkõla ehitamine ja pööramine, põhikolmkõlade ehitamine.

Suuline osa:

1. Duuri või molli heliredeli, toonika kolmkõla pööretega ja/või põhikolmkõlade laulmine kuni kahe märgiga helistikes.

2. Varem õpitud harjutuse laulmine duuris.

3. Rütmiharjutuse koputamine (4 takti, 2/4 või 3/4 taktimõõdus).

VANEM ASTE

V klass

PÕHIEESMÄRK: dominantseptakord lahendusega.

ÕPPESISU:

1) Teooria

Rütm, taktimõõt: triool; 6/8 taktimõõt;

Helistikud: kuni viie märgiga duuriid ja mollid;

Intervallid: lihtintervallide ehitamine antud noodist üles ja alla; v 7 lahendustega duuris (s 3) ja mollis (v 3); s 7 lahendusega p 8;

Akordid: D7 põhikujus duuris ja mollis; toonika kolmkõla pöörete ehitamine (duuris ja mollis); subdominandi ja dominandi kolmkõla pööramine duuris ja mollis;

2) Kuulamine

D7 lahendusega; v 7, s 7 lahendustega; kolmkõla ja pöörded duuris ja mollis.

3) Diktaat

2/4 või 3/4 taktimõõdus 4-8 takti duuris, 4 takti mollis.

4) Laulmine

Heliredelite ning jõukohaste harjutuste laulmine.

VI klass

PÕHIEESMÄRK: põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

ÕPPESISU:

1) Teooria

Rütm ja taktimõõt: taktimõõt 6/8; triool; süngoop.

Helistikud: 6 märgiga helistikud.

Intervallid.

Akordid: kõikide põhikolmkõlade pöörete ehitamine (duuris ja mollis).

2) Kuulamine

D7 lahendusega duuris ja mollis; duuri ja molli põhikolmkõlad ja nende pöörded; intervallid.

3) Diktaat

2/4 ja 3/4 taktimõõdus 8 takti.

4) Laulmine

D7 lahendusega duuris ja mollis; intervallid, jõukohased harjutused.

VII klass

PÕHIEESMÄRK: akordid VII astmelt

ÕPPESISU:

1) Teooria

Rütm ja taktimõõt: süngoop; vahelduv taktimõõt.

Helistikud: 7 märgiga duurid ja mollid.

Intervallid.

2) Diktaat

2/4, 3/4 taktimõõdus 8 takti; 4/4 taktimõõdus 4 takti.

3) Laulmine

Rakendatakse kõike teoreetiliselt õpitut.

4) Nooditeksti analüüs õpitud helistikes.

Lõpueksam

Kirjalik osa:

1. Diktaat 2/4 või 3/4 taktimõõdus kuni kahe märgiga helistikes (4-8 takti).

2. Rütmidiktaat meloodia põhjal (4 takti).

3. Intervallide määramine etteantud meloodia põhjal.

4. Helistiku määramine etteantud võtmemärkide põhjal, samas helistikus põhikolmkõlade ehitamine ja pööramine.

5. Intervallide ja akordide kuulamine. Valikus on lihtintervallid ning duur-ja mollkolmkõlad pööretega.

Suuline osa:

1. Duuri või molli heliredeli, põhikolmkõlade ning dominantseptakordi laulmine kuni nelja märgiga helistikes.

2. Rütmiarjutuse koputamise (4 takti, 2/4, 3/4 või 4/4 taktimõõdus).

3. Tundmatu harjutuse laulmine noodist või varem õpitud harjutuse laulmine.

MUUSIKALOO AINEKAVA

Õppesisu

Muusikalugu õpitakse Viru-Nigula valla muusikakoolis IV-VII klassini. Neljal õppeaastal antakse ülevaade muusika arengust muinasajast meie sajandini. Igast ajastust valitakse välja tuntumad heliloojad, kelle teosed on ajaproovile vastu pidanud. Õpitakse üldteadmisi muusika ülesehitusest, sümfooniaorkestris kasutatavatest pillidest, tähtsamatest vokaal- ja instrumentaalmuusika vormidest ning hääleliikidest. Õppematerjali jaotamine õppeaastate kaupa on paindlik ja võib veidi muutuda (sõltudes reaalsest õppetundide arvust ning õpilaste osavõtust tundides). Põhiline eesmärk on õpetada lapsi kuulama klassikalist muusikat ning julgustada külastama süvamuusika kontserte.

IV õppeaasta

Mis on muusika? Muusika väljendusvahendid.

Kes loovad muusikat? Näiteid heliloojatest.

Kes esitavad muusikat? Näiteid interpretidest.

Instrumentaalmuusika. Sümfooniaorkester. Sümfooniaorkestri pillid.

Dirigent. Tuntumaid dirigente. Partituur.

Orel ja klaver.

Vokaalmuusika. Hääleliigid (mees- ja naishääled). Kooriliigid. Tuntumaid koorijuhte.

Teatrimuusika. Oper. Operett. Ballett. Muusikal. Muusika sõnalavastusele.

V õppeaasta

Muinasaja muusika. Vana-Kreeka muusika.

Keskaeg. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum. Motett. Rüütli laul.

Renessans. Madrigal. Orlandus Lassus, Giovanni Pierluigi da Palestrina. Vanaaegsed pillid.

Barokk. Kontsertstiil. Ooperi sünn. Sonaat. Süit. Soolokontsert. Concerto grosso. G.Fr. Händel, J.S.Bach.

Klassitsism. W.A.Mozart, J.Haydn, L.van Beethoven. Sümfoonia- ja sonaadižanri ning instrumentaalkontserdi väljakujunemise aeg.

VI õppeaasta

Romantism. Omavahel läbipõimunud kunstiilid - muusika, kirjandus ja maalikunst. Nende kunstiilide tuntumad esindajad.

Heliloojad F.Schubertist J.Brahmsini. Ooperiheliloojad G.Verdi ja R.Wagner.

Vene muusika. Rahvalaulust M.Glinkani. N.Rimski-Korsakov, M.Mussorgski, P.I.Tšaikovski, S.Prokofjev.

VII õppeaasta

Eesti rahvamuusikast. Rahvapillid. Rahvatantsud. Laulupidude traditsioon. Kuulsamad dirigendid ja koorijuhid.

Eesti heliloojad läbi aegade. Esimesed asjaarmastajad-heliloojad. Esimesed kutselised heliloojad (Miina Härmast Arvo Pärtini). Kaasaegseid heliloojaid (H.Tulve, E.-S.Tüür, P.Uusberg jt.)

Läti, Leedu, Soome, Rootsi ja Norra rahvamuusikast. A.Kalnins. M.Ciurlionis.

J.Sibelius. H.Alfven. E.Grieg.

KITARRI KOOSMUSITSEERIMISE AINEKAVA

Üldine eesmärk

Koosmusitseerimine on pilliõpetuse väljund mänguuskusega õpilasele alates III ja lõpetades VII klassi õpilastega. Koosmusitseerimisega võib alustada ka varem, sõltuvalt õpilase arengust ja tehniliste oskuste õppimisvõimest. Arvestades Viru-Nigula valla muusikakooli võimalusi saavad õpilased mängida erinevates koosseisudes.

Koosmusitseerimise tundides saab kasutada kõike põhipillitundides õpitut tehnikaid, kusjuures sõltub iga õpilase võimekusest ja juba omandatud oskustest. Koosmusitseerimise aine aitab komplekselt omandada paremini noodilugemisoskust, aitab kaasa täpse rütmi tunnetamisele, mängu tehnilise teostuse korrektsusele ja kaasõpilase muusikalise väljenduslikkuse mõistmisele. Koosmusitseerimine baseerub põhiliselt kolme- ja enamahäälses koosseisudes, nende puudumisel duetis mõne teise sobiva pilliga. Koosmusitseerimise arendamine vanemas astmes on eriti oluline, kuna see annab alguskused mängida orkestrites ja ansamblites ka pärast muusikakooli lõpetamist.

Koosmusitseerimise aines on üks hindeline esinemine õppeaasta jooksul, tavaliselt II semestril.

I ja II õppeaasta (III-IV klass)

Õpilane on omandanud juba mõningaid teadmisi ja oskusi pillimängus. Algselt võib mängida õpilane koos õpetajaga, kuna õpetaja on suureks toetuseks ja abiks. Koosmäng nõuab õpilastelt üksteise kuulamist, tähelepanu.

Igal trimestril on soovitatav ära õppida 1-2 ansamblipala.

- Hindeline esinemine on (I või II semestril) vähemalt ühe palaga.

III ja IV õppeaasta (V-VI klass)

Õpilastel on olemas juba algteadmised ja mõningane kindlustunne ansamblimängus ja erinevates stiilides, tehnikates. Õpilaste arenguks on soovitatav mängida raskemate rütmidega ja erinevate žanritega lugusid.

Igas trimestris on soovitatav õppida 1-2 pala.

- Hindeline esinemine (I või II semestril) vähemalt ühe palaga.

V õppeaasta (VII klass)

Reeglina meeldib õpilastele ansamblis mäng ning see on motiveeriv tegevus. Tegeletakse ka palade viimistlemise ning esituse küpsusega.

Igas semestril on soovitatav õppida 1-2 pala.

- Hindeline esinemine on (I või II semestril) vähemalt ühe palaga võiesitatakse 1 ansamblipala eksami osana.

ÜLDKLAVERI AINEKAVA

Üldine eesmärk

Õppetunni pikkus on 20 minutit ja tund toimub kord nädalas.

Üldklaverit õppides peaks õpilane viie õppeaasta jooksul selgeks saada esmased klaverimänguvõtted, noodilugemise oskuse nii viiuli- kui bassivõtmes ja võime mängida ansambelis või noodist mängida lihtsamaid laulu-, keel- ja puhkpillisaateid.

Igale õpilase õpetamisele lähenetakse individuaalselt, arvestades tema võimeid ja oskusi.

Õpetaja ülesanne on õpilasele lahti seletada teose sisu, ajastu (stiil) ja aidata selgeks õppida vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks. Õpetajal lasub suur vastutus õpilase loomingulise initsiatiivi ja iseseisva tööoskuse arendamise eest. Õigete harjumuste kujunemisel on eriline tähtsus just õpingute algetapil.

Õpilasele tutvustatakse eri karakteriga teoseid, juhitakse tähelepanu muusikalistele fraasidele, tempodele ja dünaamilistele nüanssidele.

Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev klaverimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid. Hästi edasijõudvate õpilastega võib katsetada ka improvisatsiooniharjutustega. Üks paremaid muusikalise mõtte aktiveerimise vorme on noodilugemine, mis võiks kuuluda õpilase igapäevaste harjutuste hulka.

Hindeline esinemine toimub üks kord õppeaastas, kevadel, kus esitatakse 1-2 pala. Kahe pala puhul võib ühe neist ansambelis ning vajadusel noodist.

Üldklaveri lõpetaja peaks saavutama pillimängus vähemalt teise klassi taseme süvõppe klaveri ainekava järgi.

I õppeaasta (III klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Õige kehahoid, käte ja sõrmede asend mängimisel, oktavite nimetused. Esialgu piirdub repertuaar 1. oktavi nootide leidmise ja mängimisega. II poolaastal mänguulatus suureneb vähemalt väikese oktavi nootide võrra - tutvutakse bassivõtmega ning õpitakse selgeks bassivõtme nootide asukohad klaviatuuril. Esialgu mängitakse vaheldumisi parema ja vasaku käega, hiljem (II poolaastal) antakse juba palad kooskätega mängimiseks. Tähtis on ka võimalikult vara õppida kätt vabastama fraasi lõpus. See loob eelduse pingevabaks mänguks. Õppeaasta jooksul õpitakse erinevaid palasid.

II õppeaasta (IV klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Jätkatakse I õppeaastal õpitud teadmiste ja oskuste rakendamisega klaverimängus. Eriti on need oskused vajalikud õpilastele, kelle põhipilliks on keelpill või puhkpill. Üldreeglina on neil ka veidi raskem, eriti alguses. Rohkem tähelepanu pööratakse kahe käe koosmängule. Repertuaar valitakse õpilasele jõukohane, et ei kaoks huvi klaverimängu vastu.

Võimalusel tutvuda ka C-duur heliredeliga, kahe käega, lahku mängides (sest nii on õpilasel kergem alustada, kuna mõlema käe sõrmed mängivad samas järjestuses). Õppeaasta jooksul õpitakse erineva iseloomuga palasid.

Tasemenäited õppeaasta (noorema astme) lõpetamisel:

J. Haydn. Saksa tants nr 1 G-duur
M. Krutitski. Talvel
V. Ziring. Käokene

III õppeaasta (V klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Jätkub töö mõlema käe iseseisva mänguuskuse saavutamise nimel. Veidi keerulisemaid rütmid, soovitatavalt ka pedaal. Soovitavad on esimesed harjutused polüfooniliste elementidega (näiteks kaanon). Repertuaar on endiselt konkreetsele õpilasele võimetekohaselt valitud. Soovitav on jätkata heliredeli mängimisega. Võimalusel proovida mängida C-duuri, nii otse kui lahku mängimisega, vähemalt ühe oktaavi ulatuses. Samuti ka 3-häälsed akordid, eraldi ja koos kätega, rahulikus tempos.

IV õppeaasta (VI klass)

Õppeaasta eesmärgid:

IV õppeaastal tegeletakse rohkem viimistletud mänguuskuse kujundamisega, õpitakse kasutama pedaali, senisest enam pööratakse tähelepanu dünaamikale. Heliredelitest on soovitav tutvuda moll heliredeliga (a-moll), otse, ühe oktaavi ulatuses, koos kätega. Lisaks 3häälsed akordid koos kätega, rahulikus tempos. Siiski on heliredelite mängimine endiselt soovituslik.

Õppeaasta jooksul mängitakse erineva iseloomu ja tehnilisi võtteid nõudvaid palasid.

V õppeaasta (VII klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Viimaseks õppeaastaks peaks õpilane oskama mängida noodist lihtsamaid klaveripalu ja klaverisaateid kasutades mõlemat kätt mängimisel, samuti vajadusel pedaali. Siiski oleneb siin palju konkreetse õpilase arengust, tema eelnevast tööharjumusest ja võimetest. Õppeaasta jooksul mängitakse eriilmelisi palasid.

Tasemenäited õppeaasta (vanema astme) lõpetamisel:

P. Tšaikovski. op 39 Laste album: Nuku haigus
R. Schumann. Esimene kaotus
D. Šostakovič. Valss